

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur

200 punte

INLIGTINGSBOEKIE

VRAAG 1 VOORRAADSTELSELS (25 punte; 12 minute)

Die inligting hieronder het op Water-Quip Verskaffers betrekking.

Die onderneming verkoop waterpoloballe en -swempette direk aan skole.

- Die onderneming gebruik die **EIEU-waardasiestelsel** en die **deurlopende** stelsel om hul voorraad **waterpoloballe** op te teken.
- Hulle waardeer hul voorraad **waterpoloswempette** deur **geweegde gemiddeldes** en die **periodieke voorraad**stelsel te gebruik.
- Die onderneming se finansiële jaar eindig op 31 Oktober 2017.

Die volgende inligting is uit die voorraadrekords geneem:

1. VOORRAADREKORDS VIR WATERPOLOBALLE

Datum	Getal eenhede	Eenheidskoste	Totaal
1 November 2016	2 200	R95	R209 000
AANKOPE	8 750		R902 500
15 November 2016	3 000	R100	R300 000
Terugsendings	(400)	R100	(R40 000)
31 Januarie 2017	4 000	R103	R412 000
20 April 2017	2 000	R107	R214 000
Terugsendings	(750)	R107	(80 250)
1 September 2017	900	R107,50	R96 750
31 Oktober 2017	2 600	?	?

2. **BYKOMENDE INLIGTING AANGAANDE WATERPOLOBALLE:**

- 8 340 waterpoloballe is gedurende die jaar verkoop.
- Op 10 November 2016 is waterpoloballe aan die plaaslike skool geskenk.
- Geen balle is gedurende die jaar gesteel nie en geen balle het verlore geraak nie.

3. **VOORRAADREKORDS VIR WATERPOLOSWEMPETTE**

Datum	Getal eenhede	Eenheidskoste	Totaal
1 November 2016	1 320		R59 480
AANKOPE	1 700		R82 460
Maart 2017	80	R45	R3 600
Julie 2017	1 070	R48	R51 360
September 2017	550	R50	R27 500
31 Oktober 2017	320	?	?

4. **BYKOMENDE INLIGTING AANGAANDE WATERPOLOSWEMPETTE:**

- Verkope vir die jaar, R256 000

VRAAG 2 KONTANTVLOEI EN VERHOUDINGSONTLEDING
(60 punte; 36 minute)

Die inligting hieronder verwys na Saldanah Beperk.

Inligting wat jy sal moet gebruik, is reeds in die Antwoordboekie ingesluit.

1. Uittreksels uit die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar eindigende 30 Junie 2017:

	30 Junie 2017
Verlies op verkoop van bate	R16 650
Netto wins na belasting	R731 730

2. **Uittreksels** uit die Staat van Finansiële Posisie (Balansstaat) soos op 30 Junie:

	30 Junie 2017	30 Junie 2016
	R	R
VASTE BATES		
Verpakkingsmasjien teen kosprys	1 000 000	700 000
Opgehoopte waardevermindering op verpakkingsmasjien	?	485 000
Voertuie teen drawaarde	2 350 000	2 450 225
HANDELS- EN ANDER ONTVANGBARE REKENINGE		
SAID – Inkomstebelasting (debiet)	15 000	0
Kontant en kontantekwivalente	19 230	800 000
AANDEELHOUSERSEKWITEIT		
Gewone aandeelkapitaal	?	8 690 000
Behoue inkomste	2 593 590	
NIEBEDRYFSLASTE		
Lening: Capitic Bank (10,5% p.j.)	1 800 000	?
BEDRYFSLASTE		
SAID – Inkomstebelasting (krediet)	0	12 480
Opgelope uitgawes (Rente op lening)	11 400	17 275
Aandeehouers vir dividende	0	750 000
Bankoortrekking	437 700	

3. VASTE BATES

- Die onderneming het sy **enigste** verpakkingsmasjien op 30 November 2016 vir 'n nuwer model ingeruil teen 'n verlies van R16 650. Waardevermindering word bereken teen 12% p.j. volgens die verminderendesaldo-metode.
- Waardevermindering op die nuwe verpakkingsmasjien is korrek bereken as R70 000.
- Geen voertuie is gekoop of verkoop nie. Waardevermindering op voertuie is bereken en dit is opgeteken.
- 'n Bykomende pakkamer is gedurende die jaar gebou teen 'n koste van R135 000.

4. LENINGS EN RENTE

- Die onderneming het slegs **een** lening by Capitic Bank en rente op hierdie lening is 10,5% p.j. Die rentekoers het onveranderd gebly gedurende die jaar.
- Rente op die lening word nie gekapitaliseer nie.
- Saldanah Beperk het sy lening by Capitic Bank op 1 Januarie 2017 verhoog en op 30 April 2017 'n terugbetaling gedoen.
- Die rente op die lening vir die tydperk **1 Januarie 2017 tot 30 Junie 2017** is korrek bereken as R101 500.

5. AANDELE EN DIVIDENDE

- Op 30 Junie 2017 is aandele teruggekoop by 'n aandeelhouer, Dorris Allan, wat ongelukkig was met die opbrengs wat sy op haar belegging gekry het. **Die aandele is teruggekoop vir 450 sent bo die gemiddelde prys.**
- Die tussentydse dividend wat gedurende die jaar betaal is, was R385 470.
- Die direkteure het besluit dat geen finale dividend vanjaar verklaar sal word nie.
- Saldanah Beperk se aandele verhandel tans op die JSE teen R7,20 per aandeel.
- Die volgende nota oor gewone aandeelkapitaal word in die notas by die finansiële state soos op 30 Junie 2017 aangetref:

2 500 000	Gewone aandele aan die begin van die jaar uitgereik	R8 690 000
120 000	Gewone aandele op 1 Julie 2016 uitgereik teen R4,00 per aandeel	R480 000
()	Gewone aandele op 30 Junie 2017 teruggekoop teen ?	()
2 569 800	Gewone aandele teen ?	

6. FINANSIËLE AANWYSERS VIR DIE FINANSIËLE JARE EINDIGENDE:

	2017	2016
Verdienste per aandeel (VPA)	28,5 sent	55 sent
Dividende per aandeel (DPA)	15 sent	38 sent

VRAAG 3 MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE (60 punte; 40 minute)

Die inligting hieronder verwys na Harmonie Beligting BPK.

- A. Die volgende saldo's/totale word onder andere in die proefbalans op 31 Oktober 2017 aangetref **voordat enige van die aansuiwerings en bykomende inligting wat hieronder gegee word, in ag geneem is:**

	Debiet	Krediet
	R	R
Balansstaatafdeling		
Debiteurekontrole	233 023	
Voorsiening vir oninbare skuld		7 000
SAID – Inkomstebelasting (1 November 2016)	4 100	
Vaste deposito	435 000	
Nominalerekeninge-afdeling		
Koste van verkope	3 762 500	
Direkteursgelde	2 205 000	
Inkomstebelasting	395 900	
Rente-inkomste		16 200
Rente-uitgawe aan agterstallige krediteure	2 100	
Rente op lening	?	

B. AANSUIWERINGS EN BYKOMENDE INLIGTING

AANSUIWERINGS:

- Ouditgelde van R72 000 vir die 2018 finansiële jaar is **vooruit betaal** op 20 Oktober 2017. Die inskrywing om die betaling van R72 000 op te teken, is gedoen.
- Josh Miller, 'n direkteur, moet nog sy Oktober-vergoeding van R63 000 ontvang. Hy het skryfbehoeftes ter waarde van R1 500 as gedeeltelike betaling van sy direkteursgelde geneem. Geen inskrywings is gedoen om enigeen van die transaksies op te teken nie.
- 'n Debiteur het gekla dat hy nie sy gebruiklike handelskorting van 10% op sy Oktober-aankoop ontvang het nie. Die totaal van sy faktuur was R10 230. Die handelskorting moet opgeteken word.
- Verpakkingsmateriaal ter waarde van R11 000 is na raming voorhande op 31 Oktober 2017. Die maatskappybeleid is om dit as 'n vooruitbetaalde uitgawe te behandel.
- Die voorsiening vir oninbare skuld moet tot 2,5% van Debiteurekontrole aangesuiwer word.
- Inkomstebelastinguitgawe vir die jaar was 28% van wins.

BYKOMENDE INLIGTING:

- Die leningstaat hieronder van BASSA Bank is op 31 Oktober 2017 ontvang:

Saldo soos op 1 November 2016	R215 000
Gekapitaliseerde rente	R22 575
Terugbetalings gedurende die jaar gedoen	?
Saldo soos op 31 Oktober 2017	R135 000

Die **betalings wat vir rente gedoen is en die terugbetaling van die lening gedurende die jaar is in die bankrekening opgeteken**. Die onderneming sal die helfte van die uitstaande saldo op die lening volgende jaar terugbetaal.

- 'n Uittreksel uit die **Kontantvloei**staat van Harmonie Beligting BPK vir die jaar eindigende 31 Oktober 2017 toon die volgende bewegings nadat al die aansuiwerings gedoen is:

Veranderinge in netto bedryfskapitaal	
Handelsvoorraad	22 800
Kontantvloei uit finansieringsbedrywighede	
Terugbetaling van lening	(80 000)

Hierdie transaksies is in die bankrekening opgeteken.

- Die volgende inligting het betrekking op dividende betaal:
 - Die tussentydse dividend vir 2017 was R138 600. Dit is betaal en in die bankrekening opgeteken.
- Die maatskappy het 'n gemagtigde aandeelkapitaal van 700 000 gewone aandele. 630 000 gewone aandele is op 1 November 2016 uitgereik. Die res van die onuitgereikte aandele is op 31 Oktober 2017 teen R12 per aandeel verkoop. **Geen inskrywings is gedoen om dit op te teken nie**. Geen aandele is gedurende die jaar teruggekoop nie.
- Handelskrediteure het met R261 700 toegeneem vir die jaar.

VRAAG 4 VERVAARDIGING EN BTW

(55 punte; 32 minute)

Hierdie vraag bestaan uit twee dele. Die dele moet afsonderlik van mekaar behandel word.

DEEL A VERVAARDIGING

(30 punte; 19 minute)

Die inligting hieronder verwys na Strandvervaardigers.

Strandvervaardigers is 'n klein tekstielvervaardigingsonderneming wat strandhanddoeke met Suid-Afrikaanse etniese ontwerpe op bestelling vir 'n groot groothandelaar in Suid-Afrika vervaardig. Omdat hulle net op bestelling maak, verkoop hulle al die produkte wat hulle gedurende die jaar maak. Hulle neem voorheen werklose werkers in diens wat hulle nou opgelei het.

- A. Die volgende inligting is uit die rekeningkundige rekords soos op 30 September 2017 geneem:

	2017	
	R	Eenheidskoste
VERANDERLIKE KOSTE		
Direkte materiaalkoste	4 860 000	R24,30
Direkte arbeidskoste	2 340 000	?
Verkoops- en verspreidingskoste	?	R11,80
VASTE KOSTE		
Fabrieksboekoste	?	?
Administrasiekoste	2 036 000	?
Getal eenhede vervaardig en verkoop	?	
Verkoopsprys per eenheid	R105	
Gelykbreekpunt (eenhede)	130 000	

- B. Bykomende inligting:

- Daar was geen voorraad voorhande aan die begin of einde van die jaar nie.
- Die volgende inligting is uit die **2016 finansiële jaar (laaste jaar)** geneem:

Gelykbreekpunt	150 000
Getal eenhede verkoop	180 000
Winsgrens behaal	60%

DEEL B **BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE (BTW)**
(25 punte; 13 minute)

Die inligting hieronder verwys na Saligna Beperk.

Saligna Beperk spesialiseer in die kleinhandelverkope van buitenshuise houttafels. Hulle is 'n geregistreerde BTW-ondernemer en hulle pas BTW toe teen 14% op alle goedere en dienste. Hulle is geregistreer om die faktuurbasis te gebruik en doen tweemaandelikse betalings aan SAID. Hul volgende betaling is op 25 Oktober 2017 verskuldig. Die onderneming gebruik 'n winsgrens van 120% op kosprys vir alle verkope.

A. OPSOMMING VAN DIE JOERNALE VIR DIE MAAND SEPTEMBER 2017:

KONTANTONTVANGSTEJOERNAAL – SEPTEMBER 2017					
BTW	VERKOPE	KOSTE VAN VERKOPE	DEBITEUREKONTROLE		DIVERSE REKENINGE
			ONTVANGSTE	KORTING	
119 350	827 200	376 000	623 700	7 524	1 026

- Die syfer van R1 026 vir diverse rekeninge is vir oninbare skuld verhaal.

KONTANTBETALINGSJOERNAAL – SEPTEMBER 2017					
BTW	HANDELS-VOORRAAD	TOERUSTING	KREDITEURE-KONTROLE	SALARISSE	DIVERSE REKENINGE
			BETALINGS		
58 142	?	115 500	170 500	391 600	10 500

- Die syfer van R10 500 vir diverse rekeninge bestaan uit die volgende:
 - R2 300 water en elektrisiteit
 - R8 200 trekkings

DEBITEUREJOERNAAL – SEPTEMBER 2017		
DEBITEURE-KONTROLE	BTW	KOSTE VAN VERKOPE
?	27 720	?

DEBITEUREAFSLAGJOERNAAL – SEPTEMBER 2017		
DEBITEURE-KONTROLE	BTW	KOSTE VAN VERKOPE
3 300	462	1 500

Let wel: Al die afslag was vir terugsendings van voorraad.

KREDITEUREJOERNAAL – SEPTEMBER 2017		
KREDITEURE-KONTROLE	BTW	HANDELS-VOORRAAD
227 430	?	199 500

Let wel: Die onderneming koop slegs handelsvoorraad op krediet.

KREDITEUREAFSLAGJOERNAAL – SEPTEMBER 2017	
BTW	
1 470	

B. BYKOMENDE INLIGTING AANGAANDE SEPTEMBER 2017:

- Die onderneming het skryfbehoeftes aan 'n plaaslike liefdadigheidsorganisasie geskenk; die BTW op hierdie transaksie was R294.
- Die September-bankstaat toon 'n geweierde tjek van R11 400. Dit is van 'n debiteur ontvang ter vereffening van sy rekening van R12 996.
- Die saldo op die BTW-kontrolerekening op 1 September 2017 toon dat SAID R2 370 aan Saligna Beperk verskuldig is.